

Forord

Formålet med denne antologi er at give lærere og pædagoger, samt studerende på læreruddannelsen og indenfor folkesundhed og ernæring viden om skolemad, og hvad læring gennem måltider kan betyde i skolen. Antologien vil være relevant for alle med interesse for mad og skolemåltider i grundskolen i de skandinaviske lande – det gælder også forskere, politikere, skoleledere og skoleplanlæggere, der kan drage stor nytte af bogen.

Antologien er inddelt i tre dele, som præsenterer eksempler på udvikling og forskning fra Danmark, Sverige og Norge. Tematisk spænder indholdet fra studier af forskellige skolemadsordninger til forskning i skolemåltidets betydning for elevernes læring, trivsel og sociale relationer. De danske kapitler er skrevet af Astrid Dahl, Charlotte Seelig og Emil Kiær Lund, Dorte Ruge, Birgit Villebro, Kristina Holt og Anne Thomsen. De svenske kapitler er skrevet af Linda Berggren, Cecilia Olsson, Maria Waling, Sara Frödén og Johanna Björklund. De norske kapitler er skrevet af Eli Kristin Aadland, Tormod Bjørkkjær, Nina Cecilie Øverby og Frøydis Nordgård Vik.

Antologien er skrevet på dansk, svensk og norsk, og er redigeret af Dorte Ruge, Frøydis Nordgård Vik, Johanna Björklund og Sara Frödén og er udgivet med støtte fra Nordplus Horisontal til projektet LEARNFOOD. I den skandinaviske redaktørgruppe har vi samarbejdet om antologien fra idefase, gennem skrivefase og til publicering. Vores proces er startet med kortlægning efterfulgt af diskussion og dernæst samskabelse og formidling. Samarbejdet er foregået online, kombineret med enkelte fysiske arbejds møder. Redaktørerne har haft ansvar for hver deres lands forfattergruppe, samt for den samlede antologi. I denne proces har vi lært hinanden endnu bedre at kende som kolleger på skolemadsområdet på tværs af de tre lande. Endvidere har vi også fået en bedre forståelse af de strukturelle forskelle i Norge, Danmark og Sverige.

Vores samarbejde har været drevet af en fælles nysgerrighed i forhold til forskellige modeller for skolemad, og hvordan skolemad kan bidrage til læring og social udvikling for eleverne. Dermed også en trang til at lære nyt for at kunne bidrage til inspiration og forbedringer – uanset hvilket land man kommer fra. Som forfattere præsenterer vi både studier af forskellige skolemadsordninger og forslag til, hvordan læring gennem skolemad kan ske i praksis og samtidig være et bidrag til demokratisk og bæredygtig dannelse. Endvidere har det været et mål også at give en begrundelse for, hvorfor dette er vigtigt i et helhedsorienteret pædagogisk og didaktisk perspektiv. Teoretisk bygger antologien primært på social-konstruktivistiske forståelser. En bærende idé er, hvordan social kontekst skaber adfærd og dermed også mulighed for forandring af den sociale praksis for skolemadsordninger.

Vi vil gerne takke Nordplus Horisontal og Cappelen Damm Akademisk. Derudover vil vi gerne takke vores egne organisationer for opbakning gennem processen:

- Institutt for ernæring og folkehelse, Fakultet for helse og idrettsvitenskap, Universitetet i Agder, Norge
- Institutt for idrett, kosthald og naturfag, Fakultet for lærerutdanning, Høgskolen på Vestlandet, Norge
- Institutionen för naturvetenskap och teknik, Örebro universitet
- Institutionen för humaniora, utbildnings- och samhällsvetenskap, Örebro universitet
- Institutionen för kost- och måltidsvetenskap, Umeå universitet
- Afdeling for anvendt forskning i pædagogik og samfund, Center for anvendt skoleforskning, UCL University College
- Landsforeningen LOMA for dagtilbud og skoler
- Københavns Kommune

Endvidere en tak til Elisabeth Werngren og Marie Madsen for illustrationer til bogens omslag.

Odense, Kristiansand, Örebro, Marts 2023

Dorte Ruge, Frøydis Nordgård Vik, Johanna Björklund og Sara Frödén